

ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงต่อความวิตกกังวลในผู้สูงอายุ

เสาวนีย์ ไหมดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ เสาวนีย์ ไหมดี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิชาติพิย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(นายแพทย์ ทรงสิทธิ์ อุดมสิน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารี กังใจ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิชาติพิย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 29 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์
สุทธิชาติพิทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล อาจารย์ที่ปรึกษา
ร่วม ซึ่งให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. เพ็ญภา กุลนภาดล นาวาเอกนายแพทย์ชนรักษ์
เอื้อยสานุรักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือและโปรแกรมที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ายิ่งใน
การให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. สมโภชน์ อเนกสุข ในการตรวจสอบเครื่องมือและโปรแกรมและให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์
ข้อมูลและสถิติในการวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณ นายแพทย์ ทรงสิทธิ์ อุดมสิน และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาริ กังใจ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งในการเป็นกรรมการสอบปากเปล่า

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอาภากรเกียรติวงศ์ ฐานทัพเรือสัตหีบ นาวาตรี
รังสรรค์ บุญเลิศ พันจ่าเอกณศกร มั่นใจ และเจ้าหน้าที่แผนกพฤติกรรมสุขภาพ กองอาชีวอนามัย
โรงพยาบาลอาภากรเกียรติวงศ์ ฐานทัพเรือสัตหีบทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลด้วยดี และขอขอบคุณสมาชิกชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลอาภากรเกียรติวงศ์
ฐานทัพเรือสัตหีบที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณ เรืออากาศตรีปรีชา - คุณแม่นิศา สุขประเสริฐ คุณพ่อแสวง-
คุณแม่อ้วน ไหมดี พันจ่าเอกวิชัย ไหมดี น้องชายและญาติ ๆ ทุกคน อีกทั้งเพื่อน ๆ ที่ร่วมศึกษาวิชา
จิตวิทยาการให้คำปรึกษาที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ด้วยดี
เสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ผู้ให้ชีวิต กำลัง และ
สติปัญญา บุชาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การศึกษอบรมและช่วยเหลือจนผู้วิจัยสำเร็จ
การศึกษา

เสาวนีย์ ไหมดี

47923708: สาขาวิชา: จิตวิทยาการให้คำปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ: การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง/ ความว่าเหว/ ผู้สูงอายุ

เสาวนีย์ ไหมดี: ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงต่อความว่าเหวในผู้สูงอายุ (THE EFFECTS OF REALITY GROUP COUNSELING ON LONELINESS IN THE ELDERLY) อาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์: สุรินทร์ สุทธิชาติพิย์, Ed.D., ระพีพันธุ์ ฉายวิมล, ค.ศ., 125 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงต่อความว่าเหวในผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุที่มีระดับความว่าเหวสูงตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไปจำนวน 16 คน สุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยทำการทดลอง 13 ครั้งครั้งละ 60-90 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 7 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมของชมรมตามปกติ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดความว่าเหวในผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งผู้วิจัยนำแบบวัดไปทดลองใช้และหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบารคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (Repeated-Measure Analysis of Variance: One Between-Subjects Variable and One Within-Subjects Variable) และวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ของคะแนนระดับความว่าเหวในผู้สูงอายุด้วยวิธีของ Tukey's HSD (Honestly Significance Difference)

ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้สูงอายุที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงมีความว่าเหวในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่าผู้สูงอายุกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้สูงอายุที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงมีความว่าเหวในระยะหลังการทดลอง ระยะติดตามผลต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

47923708: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; M.S. (COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORDS: REALITY GROUP COUNSELING/ LONELINESS/ ELDERLY

SAOWANEE MAIDEE: THE EFFECTS OF REALITY GROUP COUNSELING ON LONELINESS IN THE ELDERLY. ADVISORY COMMITTEE: SURIN SUTTITATIP, Ed.D., RAPIN CHAYVIMOL, Ph.D., 125 P. 2007.

The purpose of this research was to study the effects of reality group counseling on loneliness in the elderly. The sample consisted of sixteen members of the elderly club who had the loneliness. Score starting from the 75th percentile. The sample were randomly assigned into the experiment group and control group, with eight members in each. The experiment group received the reality group counseling program. The intervention was administered to each group for 13 sessions. Each session was about 60- 90 minutes, twice a week over a period of 7 consecutive weeks. The control group received the group work of the elderly club. Data collected by the loneliness scale, developed by the researcher. The reliability of cronbach's coefficient was .79. Repeated-measure analysis of variance: one between-subjects variable and one within-subjects variable and the Tukey's HSD (Honestly Significance Difference) method were used to analyze the data.

The results revealed that there was a statistically significant interaction at .05 level between the method and the duration of the experiment. The elderly who had loneliness in the experimental group had lower loneliness than those in the control group in the posttest and the follow – up phases with statistical significance of .05. The elderly who had loneliness in the experimental group had lower loneliness in posttest and follow – up phases than pretest statistical significance of .05.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวกับความว้าเหวในผู้สูงอายุ.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	10
ความว้าเหวในผู้สูงอายุ.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความว้าเหวในผู้สูงอายุ.....	20
เอกสารที่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง.....	23
การให้คำปรึกษา.....	23
การให้คำปรึกษากลุ่ม.....	24
วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา.....	27
ประเภทของการให้คำปรึกษา.....	28
ทักษะในการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	31
บทบาทของผู้ให้คำปรึกษากลุ่ม.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ขั้นตอนในการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	36
ประโยชน์ทักษะในการให้คำปรึกษากลุ่ม.....	38
การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง.....	39
ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง.....	39
หลักการสำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง.....	40
กระบวนการของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง.....	43
การประเมินการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง.....	51
งานวิจัยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง.....	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการทดลอง.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4 ผลการวิเคราะห์.....	64
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 อภิปรายผลและสรุป.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	77
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก.....	91
ภาคผนวก ข.....	98
ภาคผนวก ค.....	104

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง.....	120
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	125

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงคะแนนความว้าเหว้ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของผู้สูงอายุนที่มีความว้าเหว้ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง และกลุ่มควบคุม.....	66
2	แสดงคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความว้าเหว้ของผู้สูงอายุในกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง และผู้สูงอายุที่มีความว้าเหว้ในกลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	67
3	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความว้าเหว้ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง.....	70
4	ผลการทดสอบผลย่อยของคะแนนเฉลี่ยความว้าเหว้ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	72
5	ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาของผู้สูงอายุในกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง.....	73
6	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความว้าเหว้เป็นรายคู่ของผู้สูงอายุในกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล โดยวิธีการทดสอบของ Tukey's HSD (Honestly Significance Difference)	74
7	ผลการทดสอบย่อยของผู้สูงอายุในกลุ่มควบคุมตามช่วงเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล.....	75
8	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความว้าเหว้เป็นรายคู่ของผู้สูงอายุในกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล โดยวิธีการทดสอบของ Tukey's HSD (Honestly Significance Difference)	76
9	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดความว้าเหว้ในผู้สูงอายุ.....	103
10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันของกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน.....	121

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 วัฏจักรความว้าเหวในผู้สูงอายุของ ครูช	20
3 กรอบแนวคิดของความว้าเหวในผู้สูงอายุ.....	55
4 แบบแผนการทดลอง.....	64
5 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความความว้าเหวในผู้สูงอายุในกลุ่มที่ได้รับการให้ คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงและกลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	68
6 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความความว้าเหวในผู้สูงอายุในกลุ่มที่ได้รับการให้ คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงและผู้สูงอายุในกลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของ การทดลอง.....	69
7 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง ต่อความว้าเหว.....	71